

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту Закону України
«Про внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі» (щодо
забезпечення прозорості)»

1. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі» (щодо забезпечення прозорості)» подається як альтернативний до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі» щодо закупівель суб'єктів природних монополій» (реєстраційний номер 5020 від 04.02.2021 р.).

Необхідність прийняття відповідного проекту Закону зумовлена наявністю прогалини щодо віднесення низки суб'єктів господарювання (суб'єктів природних монополій) до кола замовників в розумінні Закону України «Про публічні закупівлі». Сьогодні обов'язки суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність з розподілу природного і нафтового газу трубопроводами, розподілу електричної енергії електромережами, централізованого водопостачання, централізованого водовідведення, транспортування теплової енергії щодо публічних закупівель визначені не остаточно, що може призводити до ухилення від прозорості в сфері закупівель з метою нанесення збитків державі.

Крім того, умисне необ'єктивне завищення/заниження вартості операцій збільшує поточні витрати таких суб'єктів господарювання при здійсненні діяльності, що в підсумку відображається в платіжках кінцевого споживача та якості надання послуг.

Процедура здійснення закупівель суб'єктами природних монополій потребує врегулювання для забезпечення прозорості, шляхом уточнення кола суб'єктів господарювання, які входять до переліку замовників в розумінні Закону України «Про публічні закупівлі».

В свою чергу, на виконання зобов'язань України щодо Третього енергетичного пакета ЄС у квітні 2017 р. був прийнятий закон «Про ринок електричної енергії», яким з 01.07.2019 р. запроваджена нова модель ринку. Варто зазначити, що відповідно до кращих практик ЄС зазначеним законом передбачається мінімізація державного регулювання на ринку електричної енергії. Згідно з вимогами цього Закону, умови діяльності учасників ринку електричної енергії та взаємовідносин між його учасниками визначаються законом «Про ринок електричної енергії» та нормативно-правовими актами, які розробляються та затверджуються на виконання та відповідно до зазначеного закону. Зокрема, це: 1) правила ринку, які, в тому числі, визначають правила функціонування балансуючого ринку та ринку допоміжних послуг; 2) правила ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку; 3) кодекс системи передачі, кодекс систем розподілу; 4) кодекс комерційного обліку; 5) правила роздрібного ринку; 6) інші нормативно-правовими акти Регулятора.

Запроваджена нова ринкова модель передбачає окреме особливе державне регулювання ринку електричної енергії. Такий підхід у питаннях державного регулювання ринку електричної енергії є загальноприйнятою практикою у Європейському Союзі, та був запозичений та адаптований у українському законодавстві на виконання зобов'язань України за Договором про заснування Енергетичного Співтовариства та Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, шляхом імплементації ключових актів законодавства Енергетичного Співтовариства у сфері енергетики, а саме Директиви 2009/72/ЄС про спільні правила внутрішнього ринку електричної енергії, Регламенту (ЄС) 714/2009 про умови доступу до мережі транскордонного обміну електроенергією, Директиви 2005/89/ЄС про заходи для забезпечення безпеки інвестування до системи електропостачання та інфраструктури тощо.

З огляду на зазначене, встановлення додаткового поширення на торгівлю електричною енергією вимог Закону України «Про публічні закупівлі» призведе до спотворення результатів проведеної реформи на ринку електроенергії, та встановлення надмірного додаткового адміністративного регулювання з боку Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, що прямо не узгоджується з вимогами актів європейського законодавства (*acquis* ЄС). Задля збереження цілісності та незалежності ринку електричної енергії, а відтак і принципів нової моделі ринку електричної енергії, доречно уточнити у Законі України «Про публічні закупівлі», що операції з закупівлі електричної енергії, яка купується та продається на ринку електричної енергії оператором системи розподілу, здійснюються відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії».

Відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі» електронною системою закупівель, яка є обов'язковою для використання замовниками, представляє собою інформаційно-телекомунікаційну систему, що забезпечує проведення закупівель, створення, розміщення, оприлюднення, обмін інформацією і документами в електронному вигляді, до складу якої входять веб-портал Уповноваженого органу, авторизовані електронні майданчики, між якими забезпечено автоматичний обмін інформацією та документами.

Законом покладено ряд вимог як до електронної системи закупівель, так і до авторизованих електронних майданчиків, зокрема, вимоги щодо захисту інформації та відкритості. Крім того, Закон визначає, що електронний майданчик має бути авторизований в установленому порядку Уповноваженим органом. Порядок авторизації електронних майданчиків, відключення авторизованих електронних майданчиків та вимоги до їх функціонування, також вимоги щодо функціонування електронної системи закупівель, надання онлайн-сервісів, та порядок надання доступу до них і розмір плати встановлюється Кабінетом Міністрів України. У зв'язку з цим, функціонування системи та майданчиків потребує значних коштів, що покривається за рахунок платного доступу до них.

Сьогодні суб'єкти господарювання, що здійснюють діяльність з розподілу природного і нафтового газу трубопроводами, розподілу електричної енергії електромережами, централізованого водопостачання, централізованого водовідведення, транспортування теплової енергії користуються власними майданчиками для здійснення закупівель. Зазначені портали відповідають всім вимогам Закону України «Про публічні закупівлі».

Покладення обов'язку на суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність з розподілу природного і нафтового газу трубопроводами, розподілу електричної енергії електромережами, централізованого водопостачання, централізованого водовідведення, транспортування теплової енергії щодо здійснення закупівель через електронні системи закупівель, вимоги до яких визначені Законом України «Про публічні закупівлі» та похідними нормативно-правовими актами, призведе до додаткових витрат на залучення спеціалістів (перепрофілювання діючих співробітників), обов'язкових внесків за користування сервісом, що свою чергу буде впливати (в бік збільшення) на розмір тарифу.

Враховуючи специфіку діяльності окреслених суб'єктів господарювання, попередження енергетичної кризи в локальному масштабі, з метою забезпечення умов для формування найдешевших тарифів, доречно надати право суб'єктам господарювання, що здійснюють діяльність з розподілу природного і нафтового газу трубопроводами, розподілу електричної енергії електромережами, централізованого водопостачання, централізованого водовідведення, транспортування теплової енергії використовувати без обмежень електронні майданчики для закупівель, проте з дотриманням обов'язкових вимог, визначених Законом України «Про публічні закупівлі»

2. Мета і завдання прийняття законопроекту

Метою законопроекту є уточнення положень Закону України «Про публічні закупівлі» задля забезпечення прозорих механізмів провадження діяльності суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність з розподілу природного і нафтового газу трубопроводами, розподілу електричної енергії електромережами, централізованого водопостачання, централізованого водовідведення, транспортування теплової енергії.

Крім того, метою є врегулювання порядку здійснення закупівель електричної енергії оператором системи розподілу.

3. Загальна характеристика і основні положення законопроекту

Законопроектом пропонується:

- уточнити, що суб'єкти господарювання, що здійснюють діяльність з розподілу природного і нафтового газу трубопроводами, розподілу електричної енергії електромережами, централізованого водопостачання, централізованого водовідведення, транспортування теплової енергії є

замовниками, які здійснюють закупівлі відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі»;

- дозволити використання інформаційно-телекомунікаційних систем замовниками за умови дотримання принципів здійснення закупівель відповідно до вимог Закону України «Про публічні закупівлі»;
- уточнити, що операції з закупівлі електричної енергії, що купується та продається на ринку електричної енергії оператором системи розподілу, здійснюються відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії»

4. Стан нормативно-правової бази в даній сфері державного регулювання

Дана сфера відносин регулюється Конституцією України, Законами України «Про публічні закупівлі», «Про ринок природного газу», «Про ринок електричної енергії», «Про житлово-комунальні послуги».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація запропонованого законопроекту не потребує додаткових бюджетних коштів, матеріальних та інших витрат.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття акта

Прийняття законопроекту забезпечить якісну та прозору процедуру публічних закупівель за участі суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність з розподілу природного і нафтового газу трубопроводами, розподілу електричної енергії електромережами, централізованого водопостачання, централізованого водовідведення, транспортування теплової енергії.

Народні депутати України

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: БУЙМІСТЕР ЛЮДМИЛА АНАТОЛІЇВНА

Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA1040000002923D00B12A7801

Дійсний до: 09.04.2021 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 424д9/1-2021/50385 від 18.02.2021

393723